

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

23

czerwca
czwartek / Thu
19:00

NFM, Sala Kameralna

Kwartety fortepianowe

José Gallardo – fortepian

Radostaw Pujanek – skrzypce

Przemysław Pujanek – altówka

Tomasz Daroch – wiolonczela

W.A. Mozart

PROGRAM:

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) *Kwartet fortepianowy Es-dur KV 493*
[32']

I Allegro

II Larghetto

III Alegretto

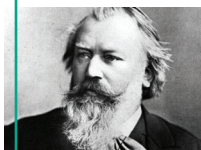
Johannes Brahms (1833–1897) *Kwartet fortepianowy A-dur op. 26* [50']

I Allegro non troppo

II Poco adagio

III Scherzo: Poco allegro – Trio

IV Finale: Allegro

J. Brahms

Omówienie

Agata Adamczyk

W twórczości Wolfganga Amadeusa Mozarta od zawsze zachwycaly harmonia i misterność muzycznej konstrukcji wyczuwane przez słuchaczy intuicyjnie. Szczególną rolę w rozwoju stylu klasyka wiedeńskiego odegrała kameralistyka, w niej zaś kompozycje z udziałem fortepianu. Jeszcze przed napisaniem swoich najlepszych triów fortepianowych niemalże trzydziestoletni Mozart wziął na warsztat gatunek w jego czasach nieznan – kwartet fortepianowy. Trzy takie utwory w 1785 roku zamówił u niego wydawca i przyjaciel Franz Anton Hoffmeister. Gdy powstał pierwszy z nich, Hoffmeister poskarżył się, że „publiczność uważa dzieło za zbyt trudne i nie chce go kupować”, jak podaje niemiecki muzykolog Alfred Einstein. Mozart zatem zwolnił wydawcę z umowy, a Hoffmeister „darował Mozartowi wypłatę z góry część honorarium pod warunkiem, że nie napisze dwu dalszych zamówionych kwartetów...”.

Tymczasem dziewięć miesięcy później kompozytor stworzył *Kwartet Es-dur* nr 2 KV 493 – drugi ze wspomnianego cyklu. Nie ukazał się on jednak u Hoffmeistera, ale u innego wiedeńskiego wydawcy – Artarii. Einstein określił brzmienie tego dzieła jako „najwyższy smak połączonej z najwyższą wiedzą”, w którym znajdziemy „oryginalność, świeżość inwencji, subtelność opracowania”. Niemiecki muzykolog szczególnie upodobał sobie „niebiańską melodię” *Ronda* środkowej części, „którą najpierw intonują skrzypce, a potem powtarza, nieco ją zdobiąc, fortepian – najczystsza, najbardziej dziecięcą i boską melodię, jaką kiedykolwiek wyśpiewano”. Partii fortepianu Mozart postawił wysokie wirtuozowskie wymagania zbliżone do tych, jakie można było znaleźć w koncercie drugiej połowy XVIII wieku. Jak się okazało, Hoffmeister miał rację. Ówczesna publiczność nie była do końca gotowa na odbiór takiego dzieła. W artykule, który ukazał się w 1788 roku w jednej z weimarskich gazet, tagodnie skrytykowano *Kwartet Es-dur*, wyrażając obawę, że nie będzie przystępny dla wykonawców amatorów.

Istnieje opinia, że kontynuacją drogi wyznaczonej przez kwartety Mozarta są analogiczne dzieła Johanna Brahmsa. Ten ostatni uważał, że jako kompozytor urodził się zbyt późno. Tym samym dał wyraz swojemu przywiązaniu do tradycji, do barokowych i klasycznych wzorców, uznawanych w romantyzmie za przebrzmiałe. Z dzisiejszej perspektywy widzimy, że jego ukłon dla muzyki dawnej paradoksalnie zapoczątkował zupełnie nowy kierunek w muzyce późniejszej – neobarokowy oraz neoklasyczny.

Tymczasem w marcu 1859 roku dla 26-letniego Johanna Brahmsa mieszkanie z rodzicami zaczęło być uciążliwe. Mimo że miał własny pokój, w którym trzymał powiększającą się kolekcję rzadkich książek, pisał w liście do Josepha Joachima, że żyje tam „jak w kuchni”. Między członkami rodziny powstawały wówczas coraz poważniejsze konflikty. W takich warunkach praca kompozytorska wydawała się mu niemożliwa. Brahms zatęsknił za przestrzenią. W dalszej części listu wspominał: „Są piękne pokoje poza bramami miasta, tak piękne, że często spoglądam na nie z utęsknieniem”. Wkrótce pojawiła się możliwość wynajęcia jednego z nich. Uczennice Brahmsa – siostry Betty i Maria Völcker, skontaktowały go ze swoją ciotką – Elisabeth Rösing. To właśnie ona wynajęła pokój, który znajdował się w jej domu niedaleko Hamm. Brahms, siedząc później na tamtejszym balkonie, zdawał relację Albertowi Dietrichowi: „Wszystko teraz kwitnie [...] rozkoszą jest po prostu słuchać słowików śpiewających między rozkwitającymi gałęziami”. Od tej pory w mieszkaniu Rösing kompozytor udzielał lekcji, zajmował się pracą twórczą oraz próbami lokalnego chóru żeńskiego.

Dwa lata później, wiosną 1861 roku Dietrich złożył Brahmsowi wizytę. Jak wspomina, był „zaskoczony rozmiarami jego biblioteki, [...] było tam kilka godnych uwagi starych książek”. Brahms pokazał mu wówczas pudełko z cynowymi żołnierzykami, tłumacząc, że „nie może się rozstać z tak drogimi jego sercu wspomnieniami dzieciństwa”. Oprócz pamiątek „wbrew swemu zwyczajowi” zaprezentował również szkice nowego *Kwartetu fortepianowego A-dur* op. 26, który

José Gallardo, fot. archiwum artysty

później zadeedykował pani Rösing. Dietrich uznał go za „jeden z najpiękniejszych utworów muzycznych”. Pierwsze wykonanie odbyło się w Wiedniu w 1862 roku („A więc jestem tu! Dwa kroki od Prateru i mogę pić wino tam, gdzie je pił Beethoven” – relacjonował Brahms). 29 listopada w Wiedeńskim Towarzystwie Filharmonicznym zespół Josefa Hellmesbergera z kompozytorem przy fortepianie zagrał Kwartet A-dur po raz pierwszy. W liście do rodziców twórca opowiadał: „[...] tutejsza publiczność oddziaływa z pewnością o wiele bardziej stymulująco niż nasza. Powinniście byli widzieć, z jaką uwagą słuchano i styścić te oklaski”. W stolicy Austrii Brahms osiągnął upragniony sukces.

José Gallardo

Studiował w Konserwatorium w Buenos Aires, a następnie pod kierunkiem P. Mildner w Mainz. Inspiracją dla artysty były takie osobowości, jak M. Pressler, A. Montecino, K.-H. Kammerling, S. Celibidache, R. Tureck i B. Greenhouse. Gallardo zdobył wiele nagród krajowych i międzynarodowych, co zaowocowało licznymi zaproszeniami na tournée

i festiwale takie, jak m.in. Chamber Music Festival Lockenhaus, Verbier Festival, Lucerne Festival, Chopin i jego Europa, Ludwigsburg Castle Festival, Schwetzingen Festival. Artysta intensywnie koncertuje i współpracuje z kameralistami z Europy, Azji, Izraela, Oceanii oraz Ameryki Południowej, m.in. z G. Kremerem, B. Kelemenem, L. Rothem, B. Schmidem, C. Widmann, A. Ibragimową, A. Ottensammerem, N. Altstaedtem. Dokonał wielu nagrań. Był wykładowcą Wydziału Muzycznego Uniwersytetu w Mainz, uczył także w Leopold-Mozart-Zentrum Uniwersytetu w Augsburgu. Od 2013 roku jest wraz z A. Ottensammerem dyrektorem artystycznym festiwalu muzyki kameralnej Bregenzer Festspiele w Lucernie.

Radosław Pujanek

I koncertmistrz NFM Filharmonii Wrocławskiej. Ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną w Poznaniu w klasie B. Bryty oraz Akademię Muzyczną w Warszawie u I. Wojciechowskiej. Laureat konkursów ogólnopolskich i międzynarodowych. Umiejętności doskonalił na kursach mistrzowskich i kameralnych pod kierunkiem m.in. W. Witkomirskiej, W. Marschnera,

Ch. Tregera oraz członków Trio Fontenay i Kwartetu Camerata. Występuje jako solista, kameralista i koncertmistrz w kraju i za granicą (m.in. ze Stuttgarter Kammerorchester i KSO w Norwegii). Latem 2006 i 2007 roku jako koncertmistrz i dyrygent prowadził międzynarodową orkiestrę festiwalową w Roussas (Francja). Wraz z Lutostawski Quartet nagrał płytę *Witold Lutostawski Opera omnia I. Muzyka kameralna* (nominacje do Fryderyka 2008 i Wrocławskiej Nagrody Muzycznej).

Przemysław Pujanek

Jest absolwentem Universität der Künste w Berlinie w klasie altówki H. Rohde, który ukończył w 2014 roku z najwyższą oceną. Jest laureatem wielu konkursów ogólnopolskich oraz międzynarodowych. Współpracował z licznymi orkiestrami, m.in. Berliner Philharmoniker, Konzerthaus Orchester Berlin, Gürzenich Orchester w Kolonii oraz Leonore Orchestra we Włoszech. Od stycznia 2015 roku po wygranym przesłuchaniu pracuje w London Philharmonic Orchestra na pozycji pierwszego altowiolisty-solisty. W sezonie 2016/17 będzie można usłyszeć go w Narodowym Forum Muzyki jako solistę podczas koncertu z NFM Leopoldinum – Orkiestrą Kameralną. Występ ten to nagroda specjalna, jaką artysta został uhonorowany w Międzynarodowym Konkursie im. M. Rostala w Berlinie w październiku 2015 roku.

Tomasz Daroch

Laureat wielu międzynarodowych konkursów wiolonczelowych. Urodził się w 1989 roku w Łodzi w rodzinie o artystycznych tradycjach. Naukę gry na wiolonczeli rozpoczął w wieku 7 lat. W roku 2011 ukończył z wyróżnieniem studia w Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Mannheim w klasie wiolonczeli M. Flaksmana oraz J. Očić. Studiował również na Uniwersytecie w Augsburgu w klasie wiolonczeli J. Bergera. Obecnie jest asystentem w klasie S. Firleja na Akademii Muzycznej w Łodzi, gdzie w roku 2013 otrzymał dyplom magistra. Występował z takimi orkiestrami, jak: Orkiestra Filharmonii Narodowej w Warszawie, NOSPR, Orkiestra Amadeus, Sinfonia Varsovia, Sinfonietta Cracovia, Heidelberger Philharmoniker, Chursächsische Philharmonie, Varazdin Chamber Orchestra, Zagreb Soloists, Zagreb Philharmonic, Moscow Virtuosi, Magyar Radio Symphony Orchestra oraz orkiestrami symfonicznymi filharmonii w Katowicach, Wrocławiu, Bydgoszczy, Opolu, Zabrzu.

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Organizator:

Partner strategiczny:

Bank Polski

Złoty sponsor:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

